

ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΑΝΑΓΡΑΦΗΣ ΤΟΥ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΟΣ

Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διεξέρχεται μέ πνεῦμα νηφαλιότητος ἀλλά καί μέ αἴσθημα εὐθύνης τό θέμα τό ὁποῖο ἔχει ἀνακύψει ἀπό τήν Κυβερνητική ἐξαγγελία περὶ ἀπαλείψεως τοῦ θρησκευματος ἀπό τά Δελτία Ἀστυνομικῆς Ταυτότητος τῶν Ἑλλήνων Πολιτῶν καί τίς ἤδη διαμορφωθείσες ἐξελιξεις, τόσο ἀπό τήν ἀδικαιολόγητη ἐμμονή στήν θέση αὐτή, ὅσο καί ἀπό τήν καθολική ἀντίδραση τοῦ πιστοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, ὁ ὁποῖος εἶδε τήν ὑλοποίηση ἑνός σχεδιασμοῦ ὁ ὁποῖος πλήττει καίρια τίς Ἑλληνορθόδοξες Παραδόσεις του.

1. Μέ πολλή θλίψη διεπίστωσε, ὅτι καταβάλλεται προσπάθεια νά ἀποδοθεῖ στήν Ἐκκλησία διάθεση πολιτικολογίας, μέ προοπτική νά ἀποκτήσει τάχα ζωτικό ρόλο καί χώρο στήν σύγχρονη

πολιτική κατάσταση. Ἡ Ἐκκλησία μέ ἀπόλυτο καί κατηγορηματικό τρόπο διαβεβαιώνει, ὅτι εἶναι καί θά παραμείνει ξένη πρὸς κάθε κοσμική ἐξουσία, ὅπως ἐπιβάλλει ἡ μακραίωνη Παράδοσή της. Οὔτε θέλγεται ἀπό αὐτή, οὔτε κἂν διανοεῖται νά τήν ὑποκαταστήσει μέ ὁποιαδήποτε μορφή. Οὔτε ποτέ ἦταν, οὔτε εἶναι, οὔτε σκοπεύει νά γίνῃ πολιτική δύναμη. Ὅλα αὐτά εἶναι παντελῶς ἀσυμβίβαστα πρὸς τήν φύση, τόν ρόλο καί τόν προορισμό Της.

Οἱ ρόλοι Ἐκκλησίας καί Πολιτείας εἶναι ἀπολύτως διακριτοί καί ἀμοιβαίως σεβαστοί. Οὔδεις ἀμφισβητεῖ τό ἀποκλειστικό δικαίωμα τῆς διακυβερνήσεως τῆς χώρας ἀπό τήν νόμιμη Κυβέρνησή της. Αὐτό, ὅμως, δέν μπορεῖ νά ὀδηγεῖ στήν προκλητική παραθεώρηση καί ἀγνόηση τῆς Ἐκκλησίας στήν λήψη Κυβερνητικῶν

**Ἡ Ἐκκλησία μιλάει στά παιδιά της
μέ τή γλῶσσα τῆς Εὐθύνης,
τῆς Ἀλήθειας καί τῆς Ἀγάπης**

**ΙΟΥΛΙΟΣ
2000**

27

ἀποφάσεων γιά θέματα, ὅπως ἡ ἀναγραφή τοῦ θρησκευματοσ στίσ Ἀστυνομικές Ταυτότητες, γιά τά ὁποίας σαφέστατα ἔχει λόγο ἡ Ἐκκλησία, ἀφοῦ ἀπό τήν κἀτάργηση τῶν ἰσχυόντων θιγόμενοι εἶναι οἱ Ὁρθόδοξοι Ἕλληνες, τά πιστά δηλαδὴ τέκνα της, πού ἀποτελοῦν τήν συντριπτική πλειοψηφία τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ.

2. Ἡ ἀπόφαση γιά τήν ἀπάλειψη τοῦ Ὁρθοκεύματοσ ἀπό τά Δελτία Ἀστυνομικής Ταυτότητοσ πού ἔγινε μετὰ ἀπό πρόταση τῆσ Ἀρχῆσ Προστασίας Προσωπικῶν Δεδομένων στερεῖται νομιμότητοσ ἐφ' ὅσον ἔρχεται σέ ἀντίθεση α) μέ τό Νόμο 1988/1991 περί τῆσ ὑποχρεωτικής ἀναγραφῆσ τοῦ Ὁρθοκεύματοσ ὡσ στοιχείου τῶν Ταυτοτήτων τῶν Ἑλλήνων Πολιτῶν, β) μέ τήν Εὐρωπαϊκή Σύμβαση περί Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων, ἡ ὁποία στό ἄρθρο 9 δέν ἐπιτρέπει τήν θέσπιση περιορισμῶν στήν ἐλευθερία ἐκδηλώσεωσ τῶν θρησκευτικῶν πεποιθήσεων κάθε προσώπου, ὅπως καί γ) μέ τό Σύνταγμα τῆσ Ἑλλάδοσ, τό ὁποῖο στό ἄρθρο 13 χαρακτηρίζει ἀπαρῶβιαστη τήν ἐλευθερία τῆσ θρησκευτικής συνειδήσεωσ. Ἀπό κανένα δέ σημείο τοῦ Νόμου 2472/1997 δέν προκύπτει ἡ ὑποχρέωση τῆσ ἀπαλείψεωσ τοῦ Ὁρθοκεύματοσ ἀπό τά Δελτία Ταυτότητοσ. Ἀντιθέτωσ ὁ Νόμοσ αὐτόσ προβλέπει δυνατότητα ἀναγραφῆσ τοῦ θρησκευματοσ, ὅταν σέ τοῦτο συναινεί ὁ ἐνδιαφερόμενοσ. Τό ἴδιο συνάγεται καί ἀπό τίσ κατά καιροῦσ (1993 καί 2000) διατυπωθεῖσεσ θέσεισ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου μέ ἀφορμή σχετικές ἐρωτήσεισ Ἑλλήνων Εὐρωβουλευτῶν. Ἐκ τοῦ λόγου τούτου ἡ Ἱερά Σύνοδοσ ἐπρότεινε τήν προαιρετική ἀναγραφή τοῦ θρησκευματοσ στίσ Ταυτότητες.

3. Ὡσ πρόσ τήν ἐξαπολυθεῖσα κατηγορία ὅτι ἡ Ἐκκλησία καλλιεργεῖ στή σύγχρονη Ἑλλάδα πνεῦμα «Εὐρωσκεπτικισμοῦ», ἡ Ἱερά Σύνοδοσ δηλώνει ὅτι ἡ

Ἐκκλησία ἔχει ἐξ ἀρχῆσ ταχθεῖ ὑπέρ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Προσανατολισμοῦ τῆσ Χώρασ μασ, χωρίς τοῦτο νά σημαίνει ἀεμπόληση τῆσ ἐθνικήσ καί θρησκευτικήσ ἰδιοπροσωπίασ μασ. Εἶναι δέ ἀχαρακτήριστη ἐπιπολαιότητα νά ὑποστηρίζεται μέ σοβαροφάνεια ἡ ἀποψη, ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἀντιδραστικόσ, ἀνασχετικόσ καί σκοταδιστικόσ ὀργανισμοσ.

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι θεσμοσ προόδου καί ἐνότητοσ τοῦ λαοῦ μασ. Ἀπευθύνεται πρόσ «πάντα τά ἔθνη». Διακρίνεται ἀπό μία «ἀσύνορη πολυσυλλεκτικότητα» καί ἐκφράζει στήν καθημερινή πρακτική τό πνεῦμα της ἐναντίον τῆσ βίασ, τοῦ ρατσισμοῦ καί τῆσ ξενοφοβίασ, ἐνῶ παράλληλα καλλιεργεῖ καί τήν ἐθνική αὐτοσυνειδησία.

4. Γι' αὐτό αἰσθάνεται ἐκπληξη καί θλίψη ἀπό τίσ δηλώσεισ προσώπων πού ἡ θεσμική τουσ ἰδιότητα τούσ ἔχει τάξει σέ ρόλο διαμεσολαβητικό καί πού ἔχουν εὐεργετηθεῖ πολυτρόπως ἀπό τήν Ἐκκλησία. Οἱ ἀνιστόρητεσ ἐναντίον τῆσ Ἐκκλησίασ αἰτιάσεισ τουσ, οἱ ὁποῖεσ διακρίνονται ἀπό σκόπιμη παραποῖηση τῆσ τεράστιασ γιά τό Ἔθνοσ προσφορῶσ τῆσ Ἐκκλησίασ, ἔλλειψη σεβασμοῦ στό μοναδικό ἰδεῶδεσ τῆσ Πίστεωσ μασ καί στήν ποιμαντική προσφορὰ τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου, ὑπῆρξαν πρόξενοσ δυσῶρέσκειασ τοῦ πιστοῦ Λαοῦ, ὁ ὁποῖοσ θέλει νά προσβλέπει σέ αὐτούσ μέ ἐμπιστοσύνη. Αὐτόσ ὁ λαόσ, μέ τήν μεγάλη παρουσία του στίσ δύο εἰρηνικήσ Λαοσυνάξεισ, ἐξέφρασε τήν ἀντίθεσή του σέ ἀποφάσεισ πού ἐλήφθησαν ἐν ἀγνοῖα του καί χωρίς τήν θέλησή του. Γι' αὐτή ἄλλωστε τήν παρουσία τοῦ Λαοῦ μασ, μέ τήν καθοδήγηση τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν μασ καί τῶν εὐλαβῶν Ἱερέων μασ, ἡ Ἱερά Σύνοδοσ ἐκφράζει τίσ εὐχαριστίεσ της καί διαβεβαιώνει, ὅτι δέν θά διαψεῦσει τίσ προσδοκῖεσ τουσ.

5. Ἡ Ἱερά Σύνοδος, μέ ἀμετακίνητη προσήλωση πρὸς τὴν φιλειρηνική διαδικασία τοῦ διαλόγου, ἐπαναλαμβάνει καί σήμερα, γιά ἄλλη μία φορά, τὴν πρότασή της γιά ἄμεσο παραμερισμό κάθε ἀγκύλωσης καί ἄμεση ἔναρξη διαλόγου μεταξύ τῆς Ἐκκλησίας καί τῆς Κυβερνήσεως, ἀποκλειστικά γιά τὸ θέμα τῶν ταυτοτήτων. Καί εὐελπιστεῖ, ὅτι ἡ ἔντιμη Ἑλληνική Κυβέρνηση καί προσωπικά ὁ κ. Πρωθυπουργός, καί μποροῦν καί τελικά θά θελήσουν νά κατανοήσουν τὴν προσήλωση τῆς Ἐκκλησίας στίς θέσεις πού διακήρυσαν μέν τά θεσμικά ὄργανά της σέ ἀπόλυτη συμφωνία μέ τὸ Σύνταγμα, τὴν ἰσχύουσα Νομοθεσία καί τὴν Εὐρωπαϊκή Σύμβαση γιά τὰ Δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου, ἐπικύρωσε δέ ἡ συνείδηση καί οἱ εὐαισθησίες τοῦ πιστοῦ Λαοῦ μας, ὅσον ἀφορᾶ στό θέμα τῶν ταυτοτήτων.

Ἰδιαιτέρως ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐπισημαίνει ὅτι τὴν παρούσα κρίση ἔχει προκαλέσει ἀποκλειστικά τὸ θέμα ἀπαλείψεως τοῦ Θρησκευματος ἀπὸ τίς Ταυτότητες καί μόνο αὐτό.

6. Ἡ ἀπόφαση αὐτὴ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου εἶναι ἐπιπλέον ἀπόδειξη τῆς ἀγάπης, τῆς συγχωρητικότητας καί τῆς ἐπιείκειας πού εἶναι στοιχεῖα τῆς ὅλης συμπεριφορᾶς της ἔναντι κάθε ἀνθρώπου. Ἀναμένει δέ τὴν ἀνταπόκριση τῆς Κυβερνήσεως στὴν αἴτηση αὐτὴ καί ἐλπίζει ὅτι τοῦτο θά ἐκτωνώσει τὴν ὀξύτητα καί θά ἀποτρέψει τὴν συντήρηση τοῦ θέματος, πού χαροποιεῖ μόνο τοὺς ἐχθροὺς τῆς Ἐκκλησίας καί τοῦ Ἔθνους.

7. Ἡ Ἐκκλησία παραμένει ἀμετακίνητη στό αἴτημά της γιά διάλογο μέ τὴν Κυβέρνηση. Ἦταν, εἶναι καί θά εἶναι πάντα ἀνοιχτὴ στὴν διαδικασία πού παράγει συναίνεση, τιμᾶ τὴν λαϊκὴ κυριαρχία καί προάγει τὴν ἐθνικὴ ὁμοψυχία. Δέν δίστασε μάλιστα νά κάνει πρῶτη καί χωρὶς νά τὸ διατυμπανίσει τὸ πρῶτο βῆμα ὑπαναχωρῶ-

ντας ἀπὸ τὴν ἀρχικὴ τῆς θέσης περὶ ὑποχρεωτικῆς ἀναγραφῆς τοῦ Θρησκευματος. Ἡ Ἐκκλησία πιστεύει σ' αὐτὸν τὸν διάλογο καί ἐλπίζει στὴ γόνιμη ἐπικοινωνία, βασιζόμενη στό ὅτι οἱ κύριες θέσεις της ἀποτελοῦσαν κατὰ τὸ πρόσφατο παρελθὸν τὴν ἐπίσημη πολιτικὴ γραμμὴ στό ὅλο θέμα τοῦ σήμερα κυβερνῶντος Κόμματος.

8. Ἡ Κυβέρνηση προσπαθεῖ ἐπικοινωνιακά νά περάσει τὸ μήνυμα, ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἀρνεῖται τὸν διάλογο μέ τὸ ἐπιχειρήμα ὅτι τὸν ἀποδέχεται ἀποκλειστικά γιά τὸ θέμα τῶν ταυτοτήτων. Ἀπόδειξη ὅμως ὅτι ἡ Κυβέρνηση οὐσιαστικά ἀρνεῖται μέχρι καί σήμερα τὸν διάλογο, εἶναι ὅτι ἐνῶ αὐτὴ δέν τὸν δέχεται γιά τὸ ὑφιστάμενο θέμα τῶν ταυτοτήτων, τὸν ὑπόσχεται μόνον γιά θέματα πού, κατὰ πρόσφατη διαβεβαίωση ἐκπροσώπων της, δέν εἶχε καί οὔτε ἔχει τὴν πρόθεση νά φέρει στὴν ἐπιφάνεια. Ἡ Ἐκκλησία δυσκολεύεται νά ἀντιληφθεῖ τὴν Κυβερνητικὴ λογικὴ σύμφωνα μέ τὴν ὁποία ὁ διάλογος δέν χρειάζεται γιά θέματα ὑπαρκτά ἀλλὰ μόνον γιά θέματα ὑποθετικά.

9. Ἡ Ἐκκλησία ἔδειξε ἤδη τὴν διάθεσή της γιά τὴν εἰρηνικὴ ἀντιμετώπιση τοῦ ζητήματος μέ διάλογο. Μέ αὐτὸ τὸν τρόπο, ἔπραξε στό ἀκέραιο τὸ χρέος της. Δυστυχῶς καί πρὸς ἀπογοήτευση τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, ἡ Κυβέρνηση δέν ἔστερξε νά ἀνταποκριθεῖ στὴν πρόσκληση τῆς Ἐκκλησίας. Ἔτσι ἀποδείχθηκε, ὅτι ἡ ἐξαγγελία, ἡ ἀναφερόμενη στὴν ἀπάλειψη τοῦ Θρησκευματος ἀπὸ τὰ νέα Δελτία Ἀστυνομικῆς Ταυτότητος, ὑπῆρξε ἡ ἀφορμὴ μέ τὴν ὁποία ἐπιδιώκεται ἡ ὑλοποίηση σχεδίου ἀποχριστιανοποίησης τῆς κοινωνίας, τοῦ Λαοῦ καί τοῦ Κράτους. Αὐτὸ ἀνησυχεῖ τὴν Ἐκκλησία καί τὴν πλειοψηφία τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Ἡ ἀνυσυχία αὐτὴ ἐντείνεται ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι δέν ὑπῆρξε ἐπίσημη διάψευση

ἀπό ἀρμόδια πηγή γιά τίς προαναφερθεῖσες ἀνησυχίες. Ἀντιθέτως, διαρκῶς ἐπιβεβαιώνονται οἱ φόβοι τῆς Ἐκκλησίας, ἀπό δημοσιεύματα, συνεντεύξεις καί ἄρθρα τῶν πρωταγωνιστῶν τοῦ σχεδίου.

10. Ἡ Ἱερά Σύνοδος, σύμφωνη μέ τίς προσδοκίες τῶν πιστῶν τέκνων τῆς καί συνεπῆς πρός τίς ὑποσχέσεις τῆς γιά, κατά τό δυνατόν, εὐρύτερη λαϊκή ἔκφραση, ἀποφασίζει τήν διενέργεια ἀτύπου δημοψηφίσματος τῆς θρησκευτικῆς συνειδησης. Τό ἐν λόγῳ δικαίωμα καλύπτει τόσο τήν ἐλευθερία τοῦ ὑποκειμένου τοῦ νά δηλώνει τήν ὅποιαδήποτε θρησκευτική του πίστη ἢ τήν ἀθεΐα του, ὅσο καί τήν ἐλευθερία του νά ἀποσιωπᾶ αὐτές. Ἡ ἀρνητική ὄψη τοῦ δικαιώματος δέν εἶναι δυνατόν νά ἀσκεῖται σέ βάρος τῆς θετικῆς ὄψης, ἀνεξάρτητα καί πέρα ἀπό πλειοψηφίες καί μειοψηφίες.

Τό ἄτυπο δημοψήφισμα θά διεξαχθεῖ μέχρι τά μέσα τοῦ φθινοπώρου, σέ ὅλη τήν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, μέ τήν συγκέντρωση ὑπογραφῶν ὑπέρ τῆς προαιρετικῆς ἀναγραφῆς τοῦ Θρησκευματος στίς ταυτότητες, ἀπό ἀποκλειστικά ἐνήλικους συμπολίτες μας. Τίς λεπτομέρειες τῆς ὅλης διαδικασίας θά ἐπεξεργασθεῖ εἰδική πρός τοῦτο Ἐπιτροπή τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία θά λάβει ὅλα τά ἀπαραίτητα μέτρα, προκειμένου νά διασφαλίσαι συνθηκῆς ἀπόλυτης διαφάνειας καί ἀξιοπιστίας.

Παράλληλα, ἡ Ἱερά Σύνοδος θά παρακολουθεῖ στενά καί μέ ἰδιαίτερη προσοχή τίς ἐξελίξεις καί θά ἐνημερώνει τόν πιστό Λαό, ὅποτε αὐτό καθίσταται ἀναγκαῖο. Τίποτε δέν πρέπει νά γίνεῖ ἐρήμην τοῦ Λαοῦ καί ἐνάντια στήν πραγματική του βούληση.

11. Ἡ Ἱερά Σύνοδος πάντως διακαῶς εὐχεται νά ἀνταποκριθεῖ ἡ Κυβέρνηση στό αἴτημα ὄλων γιά ἄμεσο, εἰλικρινῆ καί νηφάλιο διάλογο. Ὁ διάλογος αὐτός θά διατρανώσει τήν κοινωνική συνοχή καί θά ἀποκαταστήσει τήν γαλήνη στόν τόπο μας, σέ μιά ἐποχή πού Ἐκκλησία καί Πολιτεία ὀφείλουν στόν Λαό νά βαδίσουν μαζί καί ἐνωμένες πρός τήν Ἐνωμένη Εὐρώπη πού χρειάζεται τήν Ἑλλάδα σύγχρονη καί Ὀρθόδοξη.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐπιφυλάσσει νά λάβει καί ἄλλα μέτρα, ἀνάλογα μέ τίς ἐξελίξεις, προκειμένου νά δικαιώσει τίς προσδοκίες τοῦ πιστοῦ λαοῦ μας καί νά ἀνταποκριθεῖ στήν εὐθύνη πού ἐπιβάλλει ἡ ἀνά τούς αἰῶνες ἱστορική παρουσία τῆς.

12. Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐν τούτοις, κρίνεται ὅτι ἡ διαμορφωθείσα ἤδη κατάσταση στή Χώρα δέν εὐνοεῖ ἐορτασμούς καί πανηγυρικές ἐκδηλώσεις, ἀπεφάσισε τήν ἀναβολή τῆς κορυφαίας διοργάνωσης τῶν ἐορτασμῶν τοῦ Ἰωβηλαίου ἀπό τήν Ἑλληνική Ἐκκλησία, δηλαδή τήν ἄφιξη στήν Ἀθήνα τῶν δέκα πέντε Προκαθημένων τῶν ὁμοδόξων ἀνά τόν κόσμο Ἐκκλησιῶν καί τήν συμμετοχή τους στήν Πανορθόδοξο Θεία Λειτουργία τῆς 15^{ης} Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ. καί τήν πραγματοποίησή της σέ εὐθετώτερο χρόνο. Ἐπίσης ἀπεφάσισε τήν γιά τόν ἴδιο λόγο ἀναβολή τῆς ἐπίσημης ἐπίσκεψης στήν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀλβανίας κ. Ἀναστασίου, πού εἶχε προγραμματισθεῖ γιά τόν προσεχῆ Σεπτέμβριο.

(Σύνθεση Ἀνακοινωθέντων τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, 26 καί 28 Ἰουνίου 200)